

OER Omgevingsvisie Zwolle

Globale passende beoordeling

Gemeente Zwolle

29 augustus 2025

Project	OER Omgevingsvisie Zwolle
Opdrachtgever	Gemeente Zwolle
Document	Globale passende beoordeling
Status	Definitief
Datum	29 augustus 2025
Referentie	142392/25-013.582
Projectcode	142392
Projectleider	F.D. Kesmer MSc
Projectdirecteur	A.M. Springer-Rouwette MSc
Auteur(s)	T. van Hartskamp MSc
Gecontroleerd door	E. Pinto MSc
Goedgekeurd door	F.D. Kesmer MSc
Paraaf	

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Daalsesingel 51c
Postbus 24087
3502 MB Utrecht
+31 (0)30 765 19 00
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos, noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Tekst- en datamining van (delen van) dit document, evenals enige verwerking of reproductie ervan door middel van kunstmatige intelligentie technologieën is uitdrukkelijk niet toegestaan, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Dit document (of delen ervan) mag niet worden verveelvoudigd en/of anderszins worden gebruikt op enigerlei wijze voor het trainen van kunstmatige intelligentie technologieën, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	**INLEIDING**	**4**
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel rapportage	4
1.3	Leeswijzer	5
2	**NATURA 2000-GEBIEDEN**	**6**
2.1	Rijntakken	6
2.1.1	Habitattypen	7
2.1.2	Habitatrichtlijnsoorten	8
2.1.3	Broedvogelsoorten	9
2.1.4	Niet-broedvogelsoorten	9
2.2	Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht	10
2.2.1	Habitattypen	10
2.2.2	Habitatrichtlijnsoorten	11
2.2.3	Broedvogelsoorten	12
2.2.4	Niet-broedvogelsoorten	12
3	**INGREEP-EFFECTRELATIES**	**13**
4	**BEOORDELING EFFECTEN INCLUSIEF MITIGATIE**	**15**
4.1	Stikstofdepositie	15
4.2	Recreatiedruk	16
4.3	Behoud en versterken van natuur buiten Natura 2000-gebieden	17
4.4	Realisatie windpark	17
4.5	Realisatie aquathermiebron	18
5	**CONCLUSIE**	**19**
6	**LITERATUUR**	**21**
	Laatste pagina	21
	Bijlage(n)	**Aantal pagina's**
I	Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	15

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Zwolle werkt aan een aanvulling van de omgevingsvisie met keuzes voor 2030 tot 2040 met een doorkijk naar 2050. De huidige omgevingsvisie voor Zwolle is op 13 september 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Destijds is een doorkijk gegeven tot 2030. De daarin opgenomen drie leidende ambities uit het Huis van Zwolle ('Versterken stedelijkheid en economie', 'Vitale solidaire gezonde duurzame stadsdelen' en 'Klimaatbesteding en energieneutraal') blijven staan. Daar wordt niets aan veranderd. De opgaven om de ambities te realiseren worden aangevuld en waar nodig geactualiseerd.

De gemeente Zwolle wil met de nieuwe omgevingsvisie de 'Brede Welvaart' vooropzetten in de keuzes die ze maakt in en over haar omgeving. Brede Welvaart omvat alles wat mensen van waarde vinden. Naast materiële welvaart gaat het ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu en leefomgeving, sociale cohesie en veiligheid. De gemeente streeft daarom naar een omgevingseffectrapport (OER) in plaats van een milieueffectrapport (MER) vanwege het integrale karakter van de omgevingsvisie en de nadruk op de maatschappelijke opgaven.

Het OER bevat een beschrijving en beoordeling van de omgevingseffecten. Het OER gaat hierbij in op reële alternatieven voor de beoogde ontwikkelingen die voor de te onderbouwen keuzes in de omgevingsvisie onderscheidend zijn voor wat betreft de omgevingseffecten. Met andere woorden, in het OER worden de effecten van de voornemens uit de omgevingsvisie op de leefomgeving beschreven.

De omgevingsvisie en het OER hebben een kaderstellend karakter en de ontwikkelingen die worden beschreven, kunnen effect hebben op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Deze effecten zijn opgenomen in het OER, maar omdat significante gevolgen op Natura 2000-gebieden niet op voorhand zijn uit te sluiten, is met voorliggende rapportage een globale passende beoordeling opgesteld.

1.2 Doel rapportage

Het doel van voorliggende rapportage is het in beeld brengen van de risico's op significante gevolgen op instandhoudingsdoelstellingen en de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden als gevolg van het voorgenomen beleid. Hierbij worden mogelijke mitigerende maatregelen voorgesteld. Waar relevant worden ook de kansen op positieve effecten beschreven. Het detailniveau van de globale passende beoordeling sluit aan bij het detailniveau van de omgevingsvisie en het OER. De globale passende beoordeling betreft daarom voornamelijk een risico-inschatting en een beoordeling op hoofdlijnen. Voor de uitwerking en uitvoering van onderdelen van de omgevingsvisie door gemeente of ontwikkelaars dient in alle gevallen een nadere effectbeoordeling uitgevoerd te worden. Voorliggend rapport heeft geen juridische status.

1.3 Leeswijzer

De globale passende beoordeling is als volgt opgebouwd:

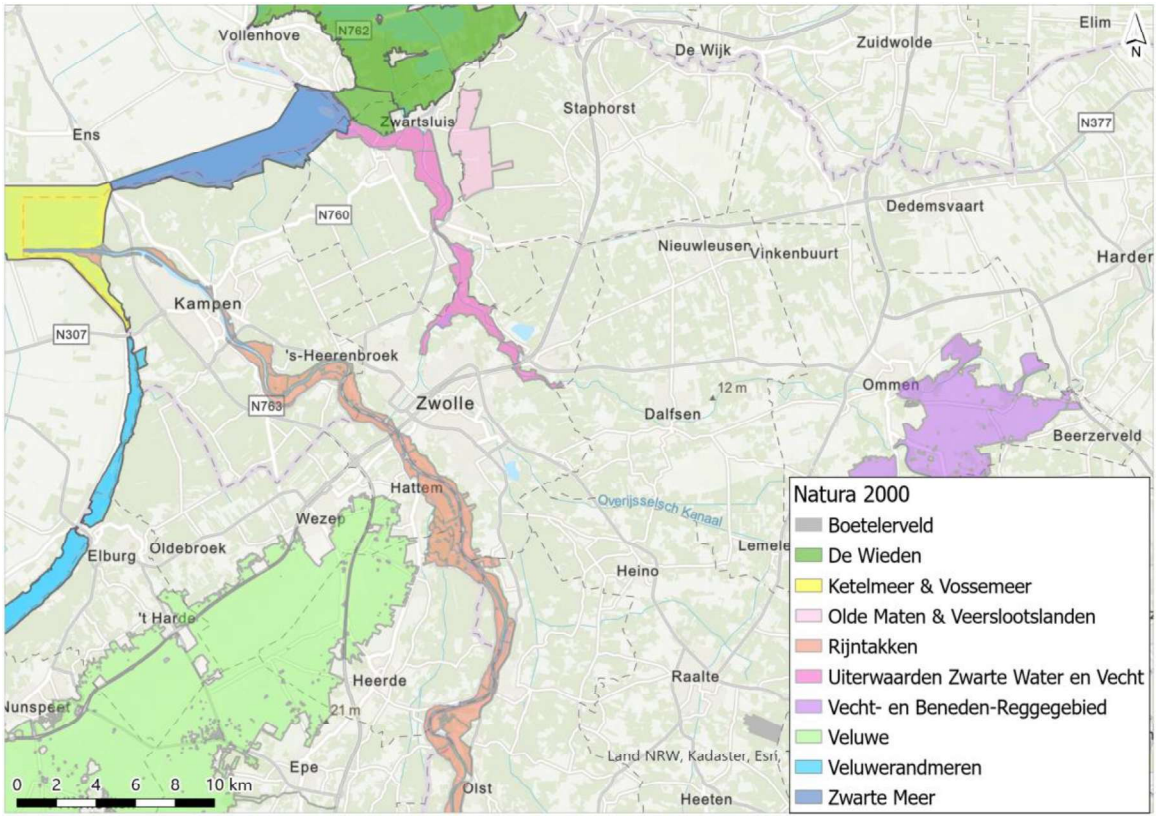
- hoofdstuk 2 beschrijft voor de Natura 2000-gebieden die mogelijk effecten ondervinden wat de huidige staat van instandhouding van deze gebieden is;
- hoofdstuk 3 geeft de ingreep-effect relaties, waarin wordt toegelicht welke mogelijke effecten optreden door de nieuwe ontwikkelingen;
- hoofdstuk 4 beoordeelt de mogelijke gevolgen op Natura 2000-gebieden inclusief mogelijke mitigatie;
- hoofdstuk 5 geeft de conclusie; en
- hoofdstuk 6 bevat de gebruikte literatuur.

2

NATURA 2000-GEBIEDEN

In de directe omgeving van Zwolle bevinden zich de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht (afbeelding 2.1). In de volgende paragrafen wordt de huidige staat van instandhouding van deze Natura 2000-gebieden beschreven. Voor de effecten van stikstofdepositie zijn de Natura 2000-gebieden in een straal van 25 kilometer rondom het zoekgebied potentieel relevant. Dit betreft, naast de hiervoor beschreven Natura 2000-gebieden, Veluwe (circa 5 kilometer), Olde Maten & Veerslootslanden (circa 10 kilometer De Wieden (circa 15 kilometer), Zwarte Meer (circa 15 kilometer), Veluwerandmeren (circa 16 kilometer), Vecht- en Beneden-Reggegebied (circa 20 km kilometer Ketelmeer & Vossemeer (circa 21 kilometer), en Boetelerveld (circa 23 kilometer). Voor alle Natura 2000-gebieden zijn de instandhoudingsdoelstellingen beschreven in bijlage I.

Afbeelding 2.1 Weergave Zwolle en omliggende Natura 2000-gebieden

2.1 Rijntakken

In bijlage I.1 staan de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken. In de volgende paragrafen worden de staat van instandhouding en de knelpunten voor habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en (niet-)broedvogelsoorten beschreven.

2.1.1 Habitattypen

In tabel 2.1 is op basis van het beheerplan, de natuurdoelanalyse en het advies van de Ecologische Autoriteit betreffende de natuurdoelanalyse samengevat wat de huidige kwaliteit en knelpunten voor de habitattypen in Rijntakken zijn (Provincie Gelderland 2023).

Tabel 2.1 Overzicht huidige staat van instandhouding en knelpunten voor de aangewezen habitattypen in Rijntakken op basis van het beheerplan, de natuurdoelanalyse en/of het advies van de ecologische autoriteit (Provincie Gelderland 2018; 2023; Ecologische autoriteit 2024)

Habitattype	Kwaliteit	Knelpunten	Eindoordeel
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	geen volledig beeld, (Provincie Gelderland 2018)	- slechte waterkwaliteit - lange ontwikkelingstijd - eutrofiëring door grote aantallen ganzen (Provincie Gelderland 2018)	vestigen van habitattype op nieuwe locaties niet te verwachten
H3260B - Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	gunstige ontwikkelingen (Provincie Gelderland 2018)	- te grote dynamiek - intensieve scheepvaart op de Waal (Provincie Gelderland 2018)	het habitattype zal zich zonder maatregelen verder uitbreiden (Provincie Gelderland 2018)
H3270 - Slikkige rivieroevers	kwaliteit varieert sterk van jaar tot jaar (Provincie Gelderland 2018)	- gebrek aan dynamiek (Provincie Gelderland 2018)	gunstige ontwikkelingen in de afgelopen decennia, en veel perspectief voor ontwikkeling (Provincie Gelderland 2018)
H6120 - Stroomdalgraslanden	positieve trend in kwaliteit (Provincie Gelderland 2023)	- verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie - verzuring en vermesting door verminderde rivierdynamiek - vermesting door aanvoer/overstroming voedselrijk water - vermeste gronden bemoeilijken het herstel - versnelde successie - inadequaat beheer (Provincie Gelderland 2023)	verdere verslechtering niet uitgesloten, mede door de bestaande onzekerheden over het beheer (Ecologische autoriteit 2024)
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	geen volledig beeld (Provincie Gelderland 2018)	- geen (Provincie Gelderland 2018)	kwaliteit van het habitattype in Rijntakken zal toenemen (Provincie Gelderland 2018)
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	goede kwaliteit (Provincie Gelderland 2018)	- slechts op één locatie aanwezig (Provincie Gelderland 2018)	geen maatregelen noodzakelijk voor behoud van het habitattype (Provincie Gelderland 2018)
H6430C - Ruigten en zomen (droge bosranden)	geen volledig beeld, gaan sterk achteruit (Provincie Gelderland 2018)	- vermesting - gebrek aan adequaat beheer (Provincie Gelderland 2018)	herstel van het habitattype noodzakelijk (Provincie Gelderland 2018)
H6510A - Glanshaver- en vossestaarthooilanden (glanshaver)	negatieve trend in kwaliteit (Provincie Gelderland 2023)	- verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie - verzuring en vermesting door verminderde rivierdynamiek - vermesting door aanvoer/overstroming voedselrijk water - inadequaat beheer - vermeste gronden bemoeilijken het herstel	verdere verslechtering niet uitgesloten, mede door onzekerheden over het beheer en de opgetreden verslechtering (Ecologische autoriteit 2024)

Habitattype	Kwaliteit	Knelpunten	Eindoordeel
		- verdroging door kunstmatig lage rivierstanden (Provincie Gelderland 2023)	
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst	goede kwaliteit, trend onbekend (Provincie Gelderland 2023)	onbekend, mogelijk: - verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie - kleine omvang, met grote randlengte - inadequaat beheer (Provincie Gelderland 2023)	verslechtering van het habitattype valt niet uit te sluiten door het ontbreken van maatregelen voor het habitattype en kennisleemtes (Provincie Gelderland 2023)
H91E0A - Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	matige kwaliteit (Provincie Gelderland 2018)	- fragmentatie - te klein oppervlakte (Provincie Gelderland 2018)	opgave kan worden gerealiseerd (Provincie Gelderland 2018)
H91E0B - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	matige kwaliteit, trend in kwaliteit is mogelijk negatief (Provincie Gelderland 2023)	- geringe actuele oppervlakte - beperkte ontwikkelmogelijkheid door waterveiligheid - verzuring en vermesting door atmosferische stikstofdepositie - verdroging door lage rivierstanden - inadequaat beheer (Provincie Gelderland 2023)	verslechtering van het habitattype valt niet uit te sluiten, vanwege de opgetreden verslechtering en de vele onzekerheden (Ecologische autoriteit 2024)
H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	matig tot matig goede kwaliteit (Provincie Gelderland 2023)	- atmosferische stikstofdepositie - kleine omvang, met grote randlengte - inadequaat beheer - grote grondwaterschommelingen (Provincie Gelderland 2023)	verslechtering van het habitattype valt niet uit te sluiten, vanwege de opgetreden verslechtering en de vele onzekerheden over waterhuishouding, klimaat en fragmentatie (Ecologische autoriteit 2024)
H91F0 - Droge hardhoutooibossen	slechte kwaliteit (Provincie Gelderland 2023)	- atmosferische stikstofdepositie - verzuring door verminderde rivierdynamiek - vermesting door aanvoer van voedselrijkwater - inadequaat beheer - gering oppervlakte (Provincie Gelderland 2023)	verslechtering van het habitattype valt niet uit te sluiten, vanwege de opgetreden verslechtering en de vele onzekerheden over waterhuishouding, klimaat en fragmentatie (Ecologische autoriteit 2024)

2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Trekvissen

De trekvissen zeeprik (H1095), rivierprik (H1099), elft (H1102) en zalm (H1106) gebruiken de Rijntakken als doortrekgebied. Voor de functie is het van belang dat barrières ontbreken, de waterkwaliteit goed is en dat de oevers gevarieerd zijn. De kwaliteit kan worden verbeterd door het optimaliseren van beekmondingen, kribvakken en de aanleg van langsdammen. Maatregelen zijn voldoende om aan de doelstellingen bij te dragen (Provincie Gelderland 2018).

Beek- en poldervissen

Het leefgebied van de beek- en poldervissen bittervoorn (H1134), grote modderkruiper (H1145), kleine modderkruiper (H1149) en rivierdonderpad (H1163) vormt overlap met het habitattype H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden. Aantallen- en verspreidingsgegevens van de soorten zijn slecht bekend, waardoor ook onduidelijk is welke maatregelen getroffen moeten worden. Behoud van geïsoleerd gelegen wateren zoals wielen en sloten is van belang, zeker wanneer deze rijk begroeid zijn. Voor grote modderkruiper (H1145) is onduidelijk of de soort nieuw leefgebied kan bereiken, mogelijk is introductie

nodig. De rivierdonderpad (H1163) wordt verdrongen door exotische grondels waardoor de haalbaarheid van de doelstelling van de soort gering is (Provincie Gelderland 2018).

Kamsalamander (H1166)
Het leefgebied van de kamsalamander beperkt zich niet tot de grenzen van het Natura 2000-gebied. Hierdoor zijn ook maatregelen buiten het gebied nodig. Het verruimen van rivierdynamiek of het aanleggen van nevengeulen pakt slecht uit voor de kamsalamander. Hierdoor worden namelijk voortplantingswateren bezet door vissen of er worden nieuwe barrières gevormd. De kamsalamander is zeer gevoelig voor vispredatie. Leefgebieden van de kamsalamander zijn deels versnipperd, en kamsalamanders zijn regelmatig verkeersslachtoffer (Provincie Gelderland 2018).

Meervleermuis (H1318)
De meervleermuis gebruikt de Rijntakken in de zomerperiode als foerageergebied en als trekroute tussen zomer- en winterverblijven. De soort foerageert boven open water, en de beschikbaarheid hiervan zal toenemen door maatregelen waarin nieuw open water en gevarieerde oevers ontstaan. Er is weinig kennis over geschikte zomerverblijfplaatsen en barrières in en verstoring van vaste vliegroutes. Het is van belang hier onderzoek naar te doen, zodat maatregelen, indien nodig, getroffen kunnen worden (Provincie Gelderland 2018).

Bever (H1337)
De bever is in 1994 uitgezet en in 2007 was er sprake van een populatie van circa 80 individuen. Versterking van het leefgebied kan meeliften met de realisatie van boskernen. Herkaveling van bos mag niet leiden tot verslechtering van de connectiviteit van leefgebieden voor bever. Bovendien is van belang dat verstoring van de oeverzones wordt tegengegaan. Momenteel is sprake van verstoring van dagverblijfplaatsen door loslopende honden, recreanten en oeverbeheer. Ook tegengaan van verstoring door recreatie in schemer en nacht is van belang (Provincie Gelderland 2018).

2.1.3 Broedvogelsoorten

De broedvogelsoorten aalscholver (A017), roerdomp (A021) en oeverzwaluw (A249) kwamen in de afgelopen vijf jaar gemiddeld boven hun populatiedoelstelling voor in het Natura 2000-gebied Rijntakken (Sovon 2025). Van dodaars (A004), ijsvogel (A229) en blauwborst (A272) is onbekend wat hun huidige staat van instandhouding is (Sovon 2025). De broedvogelsoorten woudaap (A022), porseleinhoen (A119), kwartelkoning (A122), watersnip (A153), zwarte stern (A197) en grote karekiet (A298) kwamen onder hun populatiedoelstelling voor in het Natura 2000-gebied Rijntakken (Sovon 2025).

Knelpunten voor de broedvogelsoorten zijn verstoring door recreatie, peilbeheer ten gunste van landbouw, te weinig riet voor moerasvogels, inadequaat beheer en snelle vegetatiesuccessie. De soorten liften deels mee met de maatregelen die genomen worden voor de habitattypen, en met de maatregelen die getroffen worden in het kader van Ruimte voor de Rivier en Kaderrichtlijn Water. Voor moerasvogels zijn de optimalisering van de waterhuishouding en rietherstel voorgestelde maatregelen. Ook voor zwarte stern zijn deze maatregelen van belang, Voor porseleinhoen is het van belang dat plas-drasgebieden worden gerealiseerd, ook watersnip profiteert hiervan. Voor kwartelkoning is aangepast maaibeheer nodig (Provincie Gelderland 2018).

2.1.4 Niet-broedvogelsoorten

De niet-broedvogelsoorten fuut (A005), aalscholver (A017), kolgans (A041), grauwe gans (A043), krakeend (A051), wintertaling (A052) en slobeend (A056) kwamen in de afgelopen vijf jaar gemiddeld boven hun populatiedoelstelling voor in het Natura 2000-gebied Rijntakken (Sovon 2025). De overige niet-broedvogelsoorten halen hun populatiedoelstellingen niet (Sovon 2025).

Knelpunten voor de niet-broedvogelsoorten zijn verstoring door recreatie, afname van grasland en afname van plas-drasgebieden. De soorten liften deels mee met de maatregelen die genomen worden voor de habitattypen, en met de maatregelen die getroffen worden in het kader van Ruimte voor de Rivier en Kaderrichtlijn Water. Er worden geen soort specifieke maatregelen getroffen (Provincie Gelderland 2018).

2.2 Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht

In bijlage I.2 staan de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht beschreven. In de volgende paragrafen worden de staat van instandhouding en de knelpunten voor habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en (niet-)broedvogelsoorten beschreven.

2.2.1 Habitattypen

In tabel 2.2 is op basis van het beheerplan, de natuurdoelanalyse en het advies van de Ecologische Autoriteit betreffende de natuurdoelanalyse samengevat wat de huidige kwaliteit en knelpunten voor de habitattypen in Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht zijn (Provincie Overijssel 2023).

Tabel 2.2 Overzicht huidige staat van instandhouding en knelpunten voor de aangewezen habitattypen in Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht op basis van het beheerplan, de natuurdoelanalyse en het advies van de ecologische autoriteit (Provincie Overijssel 2023)

Habitattype	Kwaliteit	Knelpunt(en)	Eindoordeel
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	kwaliteit onbekend, trend negatief (Provincie Overijssel 2023)	- slechte waterkwaliteit - beperkt oppervlakte - toename (water)recreatie - aanwezigheid van exoten (Provincie Overijssel 2023)	verslechtering van het habitattype kan niet worden uitgesloten (Provincie Overijssel 2023)
H6120 - Stroomdalgraslanden	overwegend matige kwaliteit, lokaal goede kwaliteit, trend onbekend (Provincie Overijssel 2017a)	- beperkt oppervlakte - verruiging - isolatie (Provincie Overijssel 2023)	verslechtering wordt voorkomen maar voor het doelbereik op lange termijn zijn meer maatregelen nodig (Provincie Overijssel 2023)
H6410 - Blauwgraslanden	matige kwaliteit, trend negatief (Provincie Overijssel 2017a)	- verzuring door stikstofdepositie - verdroging - beperkt oppervlakte - isolatie (Provincie Overijssel 2023)	verslechtering van het habitattype kan niet worden uitgesloten (Provincie Overijssel 2023)
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	overwegend goede kwaliteit, lokaal matige kwaliteit, trend stabiel (Provincie Overijssel 2017a)	- toename (water)recreatie (Provincie Overijssel 2023) - aanwezigheid van exoten (Provincie Overijssel 2023) - te intensief beheer (Provincie Overijssel 2017a) - te sterke bemesting van aangrenzende akkers en weilanden (Provincie Overijssel 2017a)	de instandhoudingsdoelstellingen worden momenteel behaald en er worden geen negatieve effecten verwacht (Provincie Overijssel 2017a)
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	onbekend	onbekend	het habitattype is opgenomen in het Veegbesluit (2022) waardoor het niet voorkomt in het beheerplan. In de natuurdoelanalyse is het niet opgenomen, aangezien het

Habitattype	Kwaliteit	Knelpunt(en)	Eindoordeel
			habitattype niet stikstofgevoelig is (Provincie Overijssel 2023)
H6510A - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	kwaliteit en trend onbekend (Provincie Overijssel 2017a)	- verminderde inundatie - droge zomers (Provincie Overijssel 2023)	verslechtering wordt voorkomen maar voor het doelbereik op lange termijn zijn meer maatregelen nodig (Provincie Overijssel 2023)
H6510B - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	overwegend goede kwaliteit, lokaal matige kwaliteit (Provincie Overijssel 2017a)	- verminderde inundatie - droge zomers (Provincie Overijssel 2023)	verslechtering wordt voorkomen maar voor het doelbereik op lange termijn zijn meer maatregelen nodig (Provincie Overijssel 2023)
H91E0A - Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	onbekend	onbekend	het habitattype is opgenomen in het Veegbesluit (2022) waardoor het niet voorkomt in het beheerplan. In de natuurdoelanalyse is het niet opgenomen, aangezien het habitattype niet stikstofgevoelig is (Provincie Overijssel 2023)
H91E0B - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	onbekend	onbekend	onbekend. Het habitattype is opgenomen in het Veegbesluit (2022) waardoor het niet voorkomt in het beheerplan. In de natuurdoelanalyse is het niet opgenomen, aangezien het habitattype niet stikstofgevoelig is (Provincie Overijssel 2023)
H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	onbekend	onbekend	het habitattype is opgenomen in het Veegbesluit (2022) waardoor het niet voorkomt in het beheerplan. In de natuurdoelanalyse is het niet opgenomen, aangezien het habitattype niet stikstofgevoelig is (Provincie Overijssel 2023)
H91F0 - Droge hardhoutooibossen	matige kwaliteit, trend negatief (Provincie Overijssel 2017a)	- klein versnipperd oppervlakte - suboptimale soortensamenstelling - aanwezigheid van exoten - afname sedimentatie en wegspoelen van strooisel - hydrologie (Provincie Overijssel 2017a)	verslechtering wordt voorkomen maar voor het doelbereik op lange termijn zijn meer maatregelen nodig (Provincie Overijssel 2023)

2.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

De habitatrichtlijnsoorten grote modderkuiper (H1145) en beek/rivierdonderpad (H1163) zijn opgenomen in het Veegbesluit (2022), waardoor zij niet voorkomen in het beheerplan uit 2017. In de natuurdoelanalyse zijn de soorten niet opgenomen, aangezien hun leefgebied niet stikstofgevoelig is (Provincie Overijssel 2023). De habitatrichtlijnsoorten bittervoorn (H1134) en kleine modderkruiper (H1149) worden beschreven in het beheerplan. Aangenomen wordt dat de soorten verspreid voorkomen in sloten, weteringen en kolken. Het is niet bekend in hoeverre de kwaliteit van de wateren in het gebied geschikt zijn voor de soorten (Provincie Overijssel 2017a).

Knelpunten voor de bittervoorn zijn vermesting, wat leidt tot verminderd doorzicht en lage zuurstofgehaltes, te rigoureus slootonderhoud en afwezigheid van slootbeheer waardoor de modderlaag te dik wordt. Daarnaast is het handhaven van tegennatuurlijk waterpeil in ondiepe, door duikers gescheiden sloten een knelpunt. Dit belemmert de migratie van de bittervoorn, en zorgt er voor dat individuen doodvriezen in strenge winters (Provincie Overijssel 2017a).

Knelpunten voor de kleine modderkruiper zijn vermesting, wat leidt tot verminderd doorzicht en lage zuurstofgehaltes, te rigoureus slootonderhoud en afwezigheid van slootbeheer waardoor de modderlaag te dik wordt. Een te dikke modderlaag leidt tot een zuurstofarme omgeving, waardoor de voedselbeschikbaarheid sterk gereduceerd wordt (Provincie Overijssel 2017a).

2.2.3 Broedvogelsoorten

De broedvogelsoort roerdomp (A021) kwam in de afgelopen vijf jaar gemiddeld boven de populatiedoelstelling voor in het Natura 2000-gebied (Sovon 2025), maar de huidige kwaliteit van het leefgebied is onvoldoende (Provincie Overijssel 2017a). De broedvogelsoorten porseleinhoen (A119), kwartelkoning (A122), zwarte stern (A197) en grote karekiet (A298) behalen in de afgelopen vijf jaar gemiddeld hun populatiedoelstelling niet. Voor porseleinhoen en kwartelkoning is de kwaliteit van het leefgebied goed, voor de zwarte stern is de kwaliteit matig en voor de grote karekiet is de kwaliteit van het leefgebied onbekend (Provincie Overijssel 2017a).

Knelpunten voor de broedvogelsoorten zijn het gebrek aan riet van een goede kwaliteit en verstoring door (water)recreatie. Riet neemt af in kwaliteit door eutrofiëring, het voeren van onnatuurlijk peilbeheer en een gebrek aan natuurlijke dynamiek. Verstoring door (water)recreatie leidt tot een lager broedsucces. Voor kwartelkoning vormt daarnaast het gevoerde maaibeheer een knelpunt (Provincie Overijssel 2017a). De soorten zullen naar verwachting profiteren van de herstelmaatregelen die genomen worden op de actuele dan wel potentiële leefgebied en habitattypen te behouden of uit te breiden (Provincie Overijssel 2023).

2.2.4 Niet-broedvogelsoorten

De niet-broedvogelsoorten pijlstaart (A054) en slobeend (A056) kwamen in de afgelopen vijf jaar gemiddeld boven hun populatiedoelstelling voor in het Natura 2000-gebied (Sovon 2025). Voor de kleine zwaan (A037) is onbekend of deze zijn populatiedoelstelling behaald. De overige niet-broedvogelsoorten behalen hun populatiedoelstelling niet (Sovon 2025).

Voor kleine zwaan, kolgans, smient, pijlstaart, slobeend en meerkoet zijn enkele bedreigingen bekend. Zo dient verstoring tot een minimum beperkt te worden, ook buiten het broedseizoen. Het aandeel vochtige graslanden moet op peil blijven en er moeten voldoende plas-dras situaties voorkomen. In de huidige situatie wordt plas-dras regelmatig droog gemaald, wat negatief doorwerkt op soorten (Provincie Overijssel 2017a). Voor grutto geldt dat naast verstoring, ook het lage voortplantingssucces van de soort een bedreiging vormt. Het lage voortplantingssucces hangt samen met voldoende voeding voor de kuikens. Waterpeil, beheer en vegetatie zijn hierin cruciale factoren. Verruiging en verdichting van de vegetatie leidt tot een verlies van geschiktheid als foerageergebied (Provincie Overijssel 2017a).

3

INGREEP-EFFECTRELATIES

In (de aanvulling van) het OER Zwolle wordt in het voorgenomen beleid beschreven waarop de ontwikkelingen in de stad en omgeving gericht zijn. Gevolgen van deze ontwikkelingen kunnen een negatieve doorwerking hebben op Natura 2000-gebieden, maar kunnen ook positief doorwerken of helemaal geen (meetbare) gevolgen hebben. De voornaamste factoren voor het bepalen van effecten op Natura 2000-gebieden zijn:

1 ontwikkelingen die direct van invloed zijn op de Natura 2000-gebieden in (de omgeving van Zwolle);
2 de mate van toename van het inwonersaantal gepaard met het bouwprogramma;
In tabel 3.1 staan de ingrepen en hun bijbehorende effecten beschreven en de mogelijke doorwerking die deze effecten hebben op Natura 2000-gebieden.

Tabel 3.1 Ingreep-effect relaties en de mogelijk doorwerking op Natura 2000-gebieden

Ingreep	Effect(en)	Doorwerking op Natura 2000-gebieden nabij Zwolle	Doorwerking op Natura 2000-gebieden binnen 25 kilometer
toename van het aantal woningen	- toename verkeersbewegingen → toename stikstofdepositie - toename inwonersaantal → toename recreatiedruk en verstoring	- mogelijk negatief	- mogelijk negatief
uitbreiden en intensiveren bedrijventerreinen	- verkeersaantrekkende werking → toename stikstofdepositie - industrie uit hogere milieucategorieën in Hessenpoort en Voorst → toename stikstofdepositie	- mogelijk negatief	- mogelijk negatief
vergroten en versnellen van vervoersaandeel lopen, fietsen, en openbaar vervoer	- afname verkeersbewegingen → afname stikstofdepositie	- mogelijk positief	- mogelijk positief
uitbreiden en versterken groenblauwe structuren	- afname recreatiedruk in Natura 2000-gebieden -> afname recreatiedruk en verstoring - toename robuuste natuurlijke omgeving -> toename leefgebied, afname versnippering van leefgebieden	- mogelijk positief	- geen effect te verwachten
meer culturele en toeristische voorzieningen	- verkeersaantrekkende werking → toename stikstofdepositie	- mogelijk negatief	- mogelijk negatief
realisatie windmolenpark de Haerst	- barrière vorming → versnippering van leefgebieden - aanvaringen met windturbines → toename mortaliteit	- mogelijk negatief	- geen effect te verwachten

Ingreep	Effect(en)	Doorwerking op Natura 2000-gebieden nabij Zwolle	Doorwerking op Natura 2000-gebieden binnen 25 kilometer
realisatie aquathermiebron	- oppompen van water → verandering populatiedynamiek - filteren van water → verandering in de populatiedynamiek - lozen van koude water → verandering in microklimaat	- mogelijk negatief	

De ingrepen kunnen worden beoordeeld aan de hand van vijf thema's:
- stikstofdepositie;
- recreatiedruk;
- behoud en versterken van natuur buiten Natura 2000-gebieden;
- realisatie windmolenpark; en
- realisatie aquathermiebron.

In hoofdstuk 4 wordt aan de hand van deze vijf thema's de beoordeling uitgevoerd.

4

BEOORDELING EFFECTEN INCLUSIEF MITIGATIE

Zoals in hoofdstuk 3 naar voren komt, zijn vijf thema's relevant voor beoordeling. Deze worden in de volgende paragrafen uitgewerkt.

4.1 Stikstofdepositie

Toename van stikstofdepositie

Het doel is om 18.350 tot 23.500 woningen te realiseren, en bedrijventerreinen uit te breiden en te verdichten. De aanleg van deze woningen en bedrijven zorgt, wanneer een worst-case benadering gehanteerd wordt, waarbij er niet volledig sprake is van emissieloos bouwen, voor een toename van stikstofemissie. Daarnaast wordt ingezet op meer culturele en toeristische voorzieningen. Met een toename van het aantal woningen, bedrijven, culturele en toeristische voorzieningen neemt ook het aantal verkeersbewegingen toe. Als een worst-case benadering gehanteerd wordt, waarbij er niet volledig sprake is van zero emissie mobiliteit, is er sprake van een toename van stikstofemissie. Bij de bedrijventerreinen Hessenpoort en Voorst wordt ingezet op werkgebied voor industrie uit hogere milieucategorieën. Ook dit leidt tot een toename van stikstofemissie.

Hiermee wordt stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden binnen 25 kilometer van het plangebied verhoogd en worden mogelijk de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden aangetast. Hoewel individuele projecten en hun stikstofdepositietoename niet altijd leiden significante gevolgen op instandhoudingsdoelstellingen, kunnen deze gezamenlijk wel leiden tot een aantasting van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Stikstofdepositie vormt namelijk een knelpunt voor habitattypen in de Natura 2000-gebieden (zie hoofdstuk 2). Het risico op een toename van stikstofdepositie is groter naarmate een ontwikkeling dichter in de buurt van een stikstofgevoelig Natura 2000-gebied ligt. En een toename van stikstofdepositie vormt met name een potentieel knelpunt voor ontwikkelingen wanneer sprake is van een permanente toename op Natura 2000-gebieden. Significante gevolgen van stikstofdepositie kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en moeten op plan- of projectniveau beoordeeld worden.

Afname van stikstofdepositie

Ontwikkelingen zoals het concentreren van verstedelijking rondom OV-knooppunten, het autoluwe stadcentrum, en het versnellen van de mobiliteitstransitie door het STOMP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility-as-a-service, Privéauto) kunnen bijdragen aan het beperken van autogebruik en het bevorderen van OV gebruik.

Door een afname van autogebruik en het bevorderen van OV gebruik, neemt de stikstofemissie af. Hiermee wordt de stikstofdepositie op Natura 2000-gebied binnen 25 kilometer van het plangebied mogelijk verlaagd. De afname van stikstofdepositie kan positieve doorwerking hebben op Natura 2000-gebieden waar nu sprake is van een overschrijding van de Kritische Depositiewaarde. In veel gevallen is een afname van stikstofdepositie noodzakelijk om de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en habitatrichtlijnsoorten te behalen (zie hoofdstuk 2).

Conclusie en mitigatie

Concluderend kan worden gesteld dat de aanleg van woningen en bedrijven, de toename van autogebruik, en het werkgebied voor industrie uit hogere milieucategorieën leidt tot een toename van stikstofdepositie.

Tegelijkertijd wordt gebruik van openbaar vervoer gestimuleerd en wordt de binnenstad autoluw. De toename van stikstofdepositie wordt op die manier beperkt. Stikstofdepositie kan verder worden beperkt door emissieloos te bouwen, of door volledige zero-emissie mobiliteit. Met name ontwikkelingen in gebieden nabij de Natura 2000-gebieden resulteren in een grotere toename van stikstofdepositie. In deze gebieden kan extra ingezet worden op modulair bouwen en biobased bouwen.

Stikstofdepositie dient op plan- of projectniveau beoordeeld te worden. Indien gebruik wordt gemaakt van intern en/of extern salderen of mitigerende maatregelen, om een plan- of project te realiseren, dient een passende beoordeling te worden opgesteld. In de passende beoordeling dienen de verwachte voordelen van de mitigerende maatregel vast te staan. Daarnaast dient in de passende beoordeling het additionaliteitsvereiste onderbouwd te zijn. Indien in een passende beoordeling significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, moet een ADC-toets te worden doorlopen.

4.2 Recreatiedruk

Toename recreatiedruk

Door een toename van het aantal woningen, neemt ook het aantal inwoners toe. Ook het verdichten van bedrijventerreinen zorgt voor een groter aantal personen in de stad.

Een toename van het aantal personen in de stad, leidt tot een toename van recreatiedruk in Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht vormen recreatiedruk, en de daar bijhorende verstoring al een knelpunt voor soorten (zie Hoofdstuk 2). Door een toename van het aantal inwoners, neemt de recreatiedruk toe. Recreatiedruk leidt tot verstoring van zowel aangewezen Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten als typische soorten. Aanwezigheid van deze soorten is mede bepalend voor de kwaliteit van habitattypen, leefgebieden in Natura 2000-gebieden. Door een toename van de recreatiedruk treedt mogelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden op. Significante gevolgen van verstoring door recreatie kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en moeten op plan- of projectniveau beoordeeld worden. Mogelijk geldt hier dat op projectniveau geen effecten optreden, maar op het cumulatieve niveau waarop deze beoordeling wordt opgesteld, wel.

Afname recreatiedruk

Het realiseren van extra ruimte voor recreatie in parken en het uitbreiden van stedelijk groen en blauw zorgt voor een afname of meer beperkte toename van de recreatiedruk.

Ondanks de toename van het aantal woningen en het inwonersaantal, neemt door de geplande realisatie van groen de recreatiedruk in beschermde natuurgebieden minder hard toe dan op basis van het inwonersaantal verwacht wordt. Door de geplande realisatie van groen in de stad kunnen inwoners dichterbij huis recreëren, waardoor zij minder geneigd zijn naar beschermde natuur te gaan. Niet voor alle vormen van recreatie is groen in de stad een alternatief voor een natuurgebied, maar het zorgt wel voor minder recreatie in de natuurgebieden. Hierdoor neemt de recreatiedruk, en de daarbij horende verstoring, in beschermde natuurgebieden slechts beperkt toe.

Conclusie en mitigatie

Concluderend kan worden gesteld dat door een toenemende woondruk de verstoring in Natura 2000-gebieden toeneemt. Tegelijkertijd wordt in de (binnen)stad meer ruimte gecreëerd voor recreatie, waardoor recreanten meer alternatieven krijgen wat een dempende werking heeft op recreatie binnen het Natura 2000-gebied. Wel moet verstoring door recreatie op plan- of projectniveau beoordeeld worden. Mogelijk geldt hier dat op projectniveau geen effecten optreden, maar op het cumulatieve niveau waarop deze beoordeling wordt opgesteld, wel. Als toevoeging boven op de huidige omgevingsvisie wordt daarom aanbevolen om recreatie te zoneren en te geleiden, en toegang in de meest kwetsbare natuur of op de meest kwetsbare momenten te beperken.

4.3 Behoud en versterken van natuur buiten Natura 2000-gebieden

In het voorgenomen beleid worden nieuwe ontwikkelingen benut om blauwgroene structuren te verbeteren of toe te voegen. Groen en blauw vormen een basiswaarde voor de ontwikkeling van wonen, werken, mobiliteit en energie. De hoofdstructuren worden versterkt en de verbinding tussen stadsparken en regionale landschappen worden gelegd. De blauwgroene structuren verbinden wijken, en bieden ruimte voor recreatie, ontspanning en ontmoeting.

Het uitbreiden van de groenblauwe structuur zorgt voor een meer robuuste natuurlijke omgeving, wat een positieve bijdrage kan leveren aan habitatrichtlijn- en/of vogelrichtlijnsoorten met een Natura 2000-instandhoudingsdoelstelling. Ook kan ontwikkeling en behoud van natuur buiten Natura 2000-gebieden de recreatiedruk in Natura 2000-gebieden beperken of verminderen. Verder worden in de omgevingsvisie geen concrete maatregelen getroffen voor Natura 2000-gebieden.

Conclusie en mitigatie

Concluderend kan worden gesteld dat het versterken van groen in de stad mogelijk een positief effect heeft op Natura 2000-gebieden. In algemene zin, worden in de omgevingsvisie weinig concrete maatregelen getroffen met het oog op kansen voor Natura 2000-gebieden, terwijl de gemeente Zwolle daarin wel een rol kan nemen.

4.4 Realisatie windpark

De windturbines nabij de Haerst en op het bedrijvenpark Hessenweg vormen mogelijk een barrière voor soorten. Een lijn van turbines kan een barrière in de vliegroute worden. Daarnaast kunnen soorten kunnen met de rotor of mast van de windturbine in aanraking komen en gewond raken of sterven. Bovendien kunnen windmolens soorten verstoren door geluid, licht en slagschaduw en is er mogelijk sprake van optische verstoring.

Het windpark kan leiden tot het vermijden/verlaten van Natura 2000-gebieden of omringende rust- en/of foerageergebieden door versnippering en verstoring. Daarnaast kunnen de populatiedoelstellingen van soorten aangewezen voor de Natura 2000-gebied kelderen, door mortaliteit door aanvaringen met de windturbines. De locatie van de voorgenomen windmolens bevindt zich nabij het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht. Mogelijk rusten hier vogelsoorten (zoals smient, kolgans en kleine zwaan) die van het agrarisch achterland gebruik maken om te foerageren. De windturbines vormen mogelijk een barrière in deze dagelijkse migratiebeweging. Deze barrière leidt mogelijk tot het vermijden van het gebied door Vogelrichtlijnsoorten en typische soorten, wat leidt tot versnippering van het leefgebied. Daarnaast is treedt mogelijk mortaliteit van Vogelrichtlijnsoorten en typische soorten op door aanvaringen met de windturbines. Aanwezigheid van deze soorten is mede bepalend voor de kwaliteit van habitattypen, leefgebieden, en Natura 2000-gebieden. Door de aanleg van windturbines nabij de Haerst en op het bedrijvenpark Hessenweg treedt mogelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden op. Significante gevolgen van versnippering, verstoring en mortaliteit kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en moeten op plan- of projectniveau beoordeeld worden. Mogelijk geldt hier dat op projectniveau geen effecten optreden, maar op het cumulatieve niveau waarop deze beoordeling wordt opgesteld, wel.

Conclusie en mitigatie

Concluderend kan worden gesteld dat door de aanleg van windturbines nabij de Haerst en op het bedrijvenpark Hessenweg mogelijk barrièrewerking en aanvaringsgevaar optreedt. Versnippering en mortaliteit door de windturbines moet op plan- of projectniveau beoordeeld worden. Mitigatie hiervan is noodzakelijk. Men kan hierbij bijvoorbeeld denken aan het plaatsen van de windturbines in de vliegrichting van de soorten en/of een stilstand voorziening.

4.5 Realisatie aquathermiebron

De aquathermiebron(nen) die geplaatsen worden in de IJssel, Vecht, Willemsvaart, Nieuwe Vecht, Materiaalhaven en/of Kolenhaven, leiden door het oppompen, filteren en lozen van water mogelijk tot veranderingen in de populatiedynamiek en het microklimaat.

Het oppompen en filteren van water veroorzaakt mogelijk veranderingen in de populatiedynamiek in het water waar de installatie geplaatst wordt. Bij het oppompen van water kunnen bij een hoge instroomsnelheid, organismen die groter zijn dan de maaswijdte van het filter blijven hangen op het filter. Voor Rijntakken kunnen dit bijvoorbeeld aangewezen Habitatrichtlijnsoorten zeeprik, rivierprik, elft, zalm, bittervoorn, grote modderkruiper, kleine modderkruiper en rivierdonderpad zijn. Hierdoor zullen deze individuen sterven. Ook wanneer macrofauna of fytoplankton worden ingezogen door het filter heen, is de overlevingskans van het filtratieproces nihil. Hiermee worden dus macrofauna en fytoplankton uit het water gehaald, wat doorwerking kan hebben op alle bovenliggende trofische niveaus in het ecosysteem (STOWA 2023). Hiermee treedt dus mogelijk een effect op, op de aangewezen vissoorten, maar ook op de aangewezen (niet-)broedvogelsoorten, die deze vissen als voedselbron hebben. Daarnaast veroorzaakt het lozen van water mogelijk effecten op het microklimaat. Bij aquathermische bronnen wordt namelijk koud water geloosd, waardoor de watertemperatuur (lokaal) wordt verlaagd. Verlaging van de watertemperatuur kan de productiviteit van fytoplankton en waterplanten negatief beïnvloeden. Ook voor vissen kan de verlaging van de watertemperatuur doorwerken in de geschiktheid van paaigebied en op ontwikkeling van eitjes en larven (STOWA 2023). Door de aanleg van aquathermiebronnen in de wateren van de Natura 2000-gebieden treedt mogelijk aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden op. Ook in aanliggende wateren kan een aquathermiebron een negatief effect hebben. Significante gevolgen van veranderingen in de populatiedynamiek en het microklimaat kunnen niet op voorhand worden uitgesloten en moeten op plan- of projectniveau beoordeeld worden. Mogelijk geldt hier dat op projectniveau geen effecten optreden, maar op het cumulatieve niveau waarop deze beoordeling wordt opgesteld, wel.

Conclusie en mitigatie

Concluderend kan worden gesteld dat voor de aanleg van aquathermiebronnen water opgepompt, gefilterd en geloosd moet worden. Hierdoor treden mogelijk veranderingen in de populatiedynamiek en/of het microklimaat op, welke op plan- of projectniveau beoordeeld moeten worden. Mitigatie hiervan is noodzakelijk, en de omgevingsvisie is hiervoor een geschikt middel. Men kan hierbij bijvoorbeeld denken aan een verlaagde instroomsnelheid of een diffusor voor het verkleinen van het temperatuurverschil op het lozingspunt.

5

CONCLUSIE

In voorliggende rapportage zijn de effecten van het voorgenomen beleid van de gemeente Zwolle beoordeeld in een globale passende beoordeling. Het detailniveau van de globale passende beoordeling sluit aan bij het detailniveau van het OER, waardoor het voornamelijk een risico-inschatting betreft. De globale passende beoordeling kent een beoordeling op hoofdlijnen. Bij de uitwerking van onderdelen van de omgevingsvisie door gemeente of ontwikkelaars dient in alle gevallen een nadere effectbeoordeling uitgevoerd te worden. Voorliggend rapport heeft geen juridische status.

In de directe nabijheid van de gemeente Zwolle bevinden zich de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht. Binnen deze Natura 2000-gebieden behalen niet alle habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en (niet-)broedvogelsoorten hun instandhoudingsdoelstellingen. Veelvoorkomende knelpunten zijn stikstofdepositie, slechte waterkwaliteit en onnatuurlijk peilbeheer, en verstoring door recreatie.

Uit de beoordeling blijkt dat de volgende effecten optreden:

- de aanleg van nieuwe woningen en bedrijven, en een toename van autogebruik, door een toename van woningen, bedrijven, en toeristische en culturele voorzieningen, leidt tot een toename van stikstofdepositie. Tegelijkertijd wordt gebruik van openbaar vervoer gestimuleerd en wordt de binnenstad autoluw. De toename van stikstofdepositie wordt op die manier beperkt. Door de toename van stikstofdepositie wordt stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden binnen 25 kilometer van het plangebied verhoogd en worden mogelijk de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden aangetast, doordat sprake is van verzuring en vermesting van habitattypen en leefgebieden. Stikstofdepositie dient op plan- of projectniveau beoordeeld te worden;
- een toename van de woondruk leidt tot een toename van de verstoring in Natura 2000-gebieden. Tegelijkertijd wordt in de (binnen)stad meer ruimte gecreëerd voor recreatie, waardoor de verstoring door recreatie in Natura 2000-gebieden minder hard toeneemt;
- het versterken van groen in de stad heeft mogelijk een positief effect op Natura 2000-gebieden;
- de realisatie van een windpark, leidt tot barrièrewerking en aanvaringsgevaar voor soorten die migreren tussen Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht en agrarische graslanden. Hierdoor treden mogelijk versnippering en mortaliteit op, waardoor mogelijk de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden worden aangetast. De realisatie van een windpark dient op plan- of projectniveau beoordeeld te worden; en
- de realisatie van een aquathermiebron, leidt tot het oppompen, filteren en lozen van water. Hierdoor treden mogelijk veranderingen in de populatiedynamiek en/of het microklimaat. De realisatie van een aquathermiebron dient op plan- of projectniveau beoordeeld te worden.

Op basis van voorliggende globale passende beoordeling kunnen significante gevolgen van het voorgenomen beleid van de gemeente Zwolle niet uitgesloten worden. Het voorgenomen beleid is daarvoor namelijk te weinig specifiek. Dit betekent echter niet per definitie dat het voorgenomen beleid onuitvoerbaar is. Zoals eerder is aangegeven, is het bij de uitwerking van onderdelen van de omgevingsvisie nodig om op plan- of projectniveau de effecten op Natura 2000-gebieden te bepalen en beoordelen. Uit die beoordeling blijkt dan of significante gevolgen uit te sluiten zijn.

Om de effecten en het risico op het niet kunnen uitsluiten van significante gevolgen op Natura 2000-gebieden op het niveau van de omgevingsvisie te beperken, kunnen de volgende maatregelen in toevoeging op de omgevinsgvisie genomen worden:

- zero emissie mobiliteit;
- zoneren en geleiden van recreatie;
- beperken van toegang in de meest kwetsbare natuur, of op de meest kwetsbare momenten;
- plaatsen van windturbines in de vliegrichting van de soorten;
- een stilstand voorziening op de windturbines;
- een verlaagde instroomsnelheid bij de aquathermiebron; en
- het toepassen van een diffusor om het temperatuurverschil op het lozingspunt te verkleinen.

Het voorgenomen beleid van de gemeente Zwolle is op basis van deze globale passende beoordeling uitvoerbaar, mits plannen op plan-of projectniveau beoordeeld worden. Hierbij dienen in het geval van het optreden van significante gevolgen op Natura 2000-gebieden, mitigerende maatregelen te worden opgesteld.

6

LITERATUUR

Commissie voor de milieueffectrapportage. 2025. 'Conceptadvies commissie MER 3626'.

Ecologische autoriteit. 2024. 'Advies over de Natuurdoelanalyse Rijntakken, provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht'. https://www.ecologischeautoriteit.nl/docs/mer/p51/p5130/5130_advies_natuurdoelanalyse.pdf.

Ministerie van Economische Zaken. 2013. 'Natura 2000-gebied Boetelerveld'. https://www.natura2000.nl/sites/default/files/documenten/gebieden/041/N2K041_DB%20H%20Boetelerveld.pdf.

———. 2014. 'Aanwijsbesluit Natura-2000 gebied Veluwe'. 2014. https://www.natura2000.nl/sites/default/files/documenten/gebieden/057/N2K057_DB%20HVN%20Veluwe%20web.pdf.

———. 2017. 'Wijzigingsbesluit Natura 2000-gebied Rijntakken (2017)'. https://natura2000.nl/sites/default/files/documenten/gebieden/038/N2K038_066-068%20WB%20VH%20Rijntakken%20%28wijziging%202017%29_webversie.pdf.

Ministerie van LNV. 2024a. 'De Wieden'. Natura2000. 2024. https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/de-wieden.

———. 2024b. 'Olde Maten & Veerslootslanden'. Natura 2000. 2024. https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/olde-maten-veerslootslanden.

———. 2024c. 'Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht'. Natura2000. 2024. https://www.natura2000.nl/gebieden/overijssel/uiterwaarden-zwarte-water-en-vecht.

Provincie Gelderland. 2018. '38. Rijntakken'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/38-rijntakken/.

———. 2023. 'Natuurdoelanalyse Rijntakken (38)'.

Provincie Overijssel. 2017a. '36. Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/36-uiterwaarden-zwarte-water-en-vecht/.

———. 2017b. '39. Vecht- en Beneden-Reggegebied'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/39-vecht-en-reggegebied/.

———. 2023. 'Natuurdoelanalyse Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht'.

Rijkswaterstaat. 2017a. '74. Zwarte Meer'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/74-zwarte-meer/.

———. 2017b. '75. Ketelmeer & Vossemeer'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/75-ketelmeer-vossemeer/.

———. 2017c. '76. Veluwerandmeren'. https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natura-2000-beheerplannen/76-veluwerandmeren/.

Sovon. 2025. 'Sovon Vogelonderzoek | Gebiedsinformatie'. 2025.

STOWA. 2023. 'Handreiking voor beoordeling van ecologische effecten van TEO-systemen'. 2023. https://www.stowa.nl/sites/default/files/2024-01/STOWA%202023-40%20WEB.pdf.

Bijlage(n)

BIJLAGE: INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN NATURA 2000-GEBIEDEN

I.1 Rijntakken

Het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is op 23 april 2014 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De aangewezen gebieden bestaan uit Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden en een combinatie van beide. In het totaal gaat het om een gebied van ruim 23.000 ha, grotendeels gelegen in de provincie Gelderland met de Uiterwaarden van de Neder-Rijn en IJssel tevens deels gelegen in de provincies Overijssel en Utrecht. Het bestaat uit de uiterwaarden tussen de Duitse grens en Zaltbommel langs de Waal, de uiterwaarden van de Neder-Rijn tot Wijk bij Duurstede en de uiterwaarden van de IJssel tot aan het Ketelmeer. De natuurgebieden in de Rijntakken worden voor het overgrote deel beheerd door Staatsbosbeheer. Andere beheerders in het Natura 2000-gebied zijn Natuurmonumenten, het Geldersch Landschap, het Utrechts Landschap en diverse landgoederen. Het Natura 2000-gebied omvat vier deelgebieden, te weten de Uiterwaarden IJssel, Uiterwaarden Neder-Rijn, Waal en Gelderse Poort.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor 14 habitattypen, 11 habitatrichtlijnsoorten, 12 broedvogelsoorten en 26 niet-broedvogelsoorten (Ministerie van Economische Zaken 2017). De habitatrichtlijnsoort otter is aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd.

Tabel I.1 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Rijntakken

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H3150	meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>	
H3260B	beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	>	=	
H3270	slikkige rivieroevers	>	>	
H6120*	stroomdalgraslanden	>	>	
H6430A	ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H6430B	ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	
H6430C	ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>	
H6510A	glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	>	>	
H6510B	glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	>	>	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	=	=	
H91E0A	*vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	=	>	
H91E0B	*vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	>	>	
H91E0C	*vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	>	
H91F0	droge hardhoutooibossen	>	>	
	habitatrichtlijnsoorten			

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H1095	zeeprik	>	>	
H1099	rivierprik	>	>	
H1102	elft	=	=	
H1106	zalm	=	=	
H1134	bittervoorn	=	=	
H1145	grote modderkruiper	>	>	
H1149	kleine modderkruiper	=	=	
H1163	beek/rivierdonderpad	=	=	
H1166	kamsalamander	>	>	
H1318	meervleermuis	=	=	
H1337	bever	=	>	
H1355	otter (aanmelding)			
	broedvogelsoorten			paren
A004	dodaars	=	=	45
A017	aalscholver	=	=	660
A021	roerdomp	>	>	20
A022	woudaap	>	>	20
A119	porseleinhoen	>	>	40
A122	kwartelkoning	>	>	160
A153	watersnip	=	=	17
A197	zwarte stern	>	>	240
A229	ijsvogel	=	=	25
A249	oeverzwaluw	=	=	680
A272	blauwborst	=	=	95
A298	grote karekiet	>	>	70
	niet-broedvogelsoorten			vogels
A005	fuut (s, f)	=	=	570
A017	aalscholver (s, f)	=	=	1.300
A037	kleine zwaan (s, f)	=	=	100
A038	wilde zwaan (s, f)	=	=	30
A041	kolgans (f)	=	=	35.400
A041	kolgans (s)	=	=	180.100
A043	grauwe gans (f)	=	=	8.300
A043	grauwe gans (s)	=	=	21.500
A045	brandgans (f)	=	=	920
A045	brandgans (s)	=	=	5.200
A048	bergeend (s, f)	=	=	120
A050	smient (s, f)	=	=	17.900
A051	krakeend (f)	=	=	340
A052	wintertaling (f)	=	=	1.100
A053	wilde eend (f)	=	=	6.100
A054	pijlstaart (f)	=	=	130
A056	slobeend (f)	=	=	400
A059	tafeleend (f)	=	=	990
A061	kuifeend (f)	=	=	2.300
A068	nonnetje (f)	=	=	40
A125	meerkoet (f)	=	=	8.100
A130	scholekster (s, f)	=	=	340
A140	goudplevier (f)	=	=	140
A142	kievit (f)	=	=	8.100

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
A151	kemphaan (f)	=	=	1.000
A156	grutto (s, f)	=	=	690
A160	wulp (s, f)	=	=	850
A162	tureluur (s, f)	=	=	65
A702	toendrarietgans (f)	=	=	125
A702	toendrarietgans (s)	=	=	2.800

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
s	slaap- en rustplaats
f	foerageergebied
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.2 Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht

De uiterwaarden Zwarte Water en Vecht betreffen het geheel aan uiterwaarden ten noorden van Zwolle waar de Overijsselse Vecht samenstroomt met het Zwarte Water. De Vecht is een regenrivier die in Duitsland ontspringt. Het gedeelte van de Vecht, dat in dit gebied is opgenomen, kronkelt sterk door het landschap. Een deel van de uiterwaarden wordt soms tot laat in het voorjaar onregelmatig overstroomd. Op de met steenslag beschermde oevers van de zomerdijk groeit vaak riet, ruigte of wilgenstruweel. De uiterwaarden bestaan uit buitendijkse graslanden, waarin strangen, kolken, rivierduinen en hakhoutbosjes voorkomen. Langs het Zwarte Water komen nattere graslanden voor. Dit gebied herbergt veel kievitsbloemgraslanden. Daarnaast komt in het gebied een aantal hardhoutooibosjes voor. Ook komen relicten van blauwgraslanden voor. Op hoger liggende zandige ruggen en langs en op de dijken komen lokaal goed ontwikkelde glanshaverhooilanden voor. Lokaal zijn abelen-iepenbossen aanwezig.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor 11 habitattypen, vijf habitatrichtlijnsoorten, vijf broedvogels en zeven niet-broedvogels (Ministerie van LNV 2024c). De habitatrichtlijnsoort otter is aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd.

Tabel I.2 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>	
H6120*	Stroomdalgraslanden	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	=	=	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	=	=	
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	>	=	
H91E0A*	Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen)	=	=	

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H91E0B*	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	=	=	
H91E0C*	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	=	
H91F0	Droge hardhoutooibossen	>	>	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=
H1355	Otter (aanmelding)			
	broedvogelsoorten			paren
A021	Roerdomp	=	=	1
A119	Porseleinhoen	=	=	10
A122	Kwartelkoning	=	=	5
A197	Zwarte stern	>	>	60
A298	Grote karekiet	>	>	2
	niet-broedvogelsoorten			vogels
A037	Kleine zwaan (f)	=	=	4
A041	Kolgans (f)	= (<)	=	2100
A050	Smient (s, f)	= (<)	=	570
A054	Pijlstaart (f)	=	=	20
A056	Slobeend (f)	=	=	10
A125	Meerkoet (f)	=	=	320
A156	Grutto (s, f)	=	=	80

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
s	slaap- en rustplaats
f	foerageergebied
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.3 Veluwe

Het Natura 2000-gebied 'Veluwe' is op 11 juni 2014 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. De aangewezen gebieden bestaan uit Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden en een combinatie van beide. In het totaal gaat het om een gebied van ruim 88.000 ha, gelegen in provincie Gelderland. De Veluwe is een in de ijstijden gevormd stuwwallandschap dat voornamelijk begroeid is met loof- en naaldbos van arme bodems. Deze wisselen af met omvangrijke droge en natte heiden, stuifzanden, honderden vennen, landbouwenclaves en enkele beekdalen. Vanwege de relatief hoge stuwwallen en de hogere ligging heeft het gebied van de Veluwe grotendeels een zeer droog karakter vergeleken met de lager liggende omgeving. Door zijn uitgestrektheid is de Veluwe een belangrijk gebied voor een groot aantal planten- en diersoorten van voedselarme milieus.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor 19 habitattypen, 7 habitatrichtlijnsoorten en 10 broedvogelsoorten (Ministerie van Economische Zaken 2014).

Tabel I.3 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Veluwe

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H2310	stuifzandheiden met struikhei	>	>	
H2320	binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=	
H2330	zandverstuivingen	>	>	
H3130	zwakgebufferde vennen	=	=	
H3160	zure vennen	=	>	
H3260A	beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>	
H4010A	vochtige heide (hogere zandgronden)	>	>	
H4030	droge heiden	>	>	
H5130	jeneverbesstruwelen	=	>	
H6230*	heischrale graslanden	>	>	
H6410	blauwgraslanden	>	>	
H7110B*	actieve hoogvenen (heideveentjes)	>	>	
H7140A	overgangs- en trilvenen (trilvenen)	=	=	
H7150	pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>	
H7230	kalkmoerassen	=	=	
H9120	beuken-eikenbossen met hulst	>	>	
H91D0*	hoogveenbossen	=	=	
H9190	oude eikenbossen	>	>	
H91E0C*	vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	=	>	
	habitatsoorten			
H1042	gevlekte witsnuitlibel	>	>	>
H1083	vliegend hert	>	>	>
H1096	beekprik	>	>	>
H1163	rivierdonderpad	>	=	>
H1166	kamsalamander	=	=	=
H1318	meervleermuis	=	=	=
H1831	drijvende waterweegbree	=	=	=
	broedvogels			
A072	wespendief	=	=	100
A224	nachtzwaluw	=	=	610
A229	ijsvogel	=	=	30
A223	draaihals	>	>	(her)vestiging
A236	zwarte specht	=	=	400
A246	boomleeuwerik	=	=	2400
A255	duinpieper	>	>	(her)vestiging
A276	roodborsttapuit	=	=	1100
A277	tapuit	>	>	100

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Doelstelling populatie
A338	grauwe klauwier	>	>	40

Legenda

	behoudsdoelstelling
	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.4 Olde Maten & Veerslootslanden

De Olde Maten & Veerslootslanden omvatten thans een van de laatst bewaard gebleven restanten van onbemeste blauwgraslanden in het Nederlandse laagveengebied. De bodemkundige en hydrologische situatie zijn gunstig voor herstel waar de kwaliteit achteruit gegaan is. Het uitgebreide slotenpatroon in het gebied is een van de belangrijkste leefgebieden van de grote modderkruiper in ons land.

Het Habitatrichtlijngebied is aangewezen voor zes habitattypen en zes habitatrichtlijnsoorten (Ministerie van LNV 2024b). De habitatrichtlijnsoort otter is aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd.

Tabel I.4 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Olde Maten & Veerslootslanden

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	
H6230*	Heischrale graslanden	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	>	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	=	=	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	>	>	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1016	Zegge-korfslak	=	=	=
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H1355	Otter			
H4056	Platte schijfhoren	=	=	=

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.5 De Wieden

In het verleden zijn grote delen van De Wieden afgegraven om te gebruiken als brandstof. Dit leidde tot een zeer onstabiel landschap, waarna er uiteindelijk grote meren in het gebied ontstonden waarin krabbenscheer ontwikkelden. In de jaren daarna verlandde het gebied steeds meer, en veranderde de trilvenen langzaam in veen mosrietlanden, moerasheiden en uiteindelijk in bos. In de laatste tien jaar is de waterkwaliteit sterk verbeterd als gevolg van het inlaten van water van een betere kwaliteit en het inrichten van hydrologische bufferzones. Het graven van petgaten en het plaggen van oude rietlanden leidt tot het herstel van het laagveen.

Voor het Natura 2000-gebied De Wieden zijn in totaal 47 instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor 10 habitattypen, 12 habitatrichtlijnsoorten, 13 broedvogelsoorten en 12 niet-broedvogelsoorten (Ministerie van LNV 2024a).

Tabel I.5 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied De Wieden

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H3140	Kranswierwateren	>	>	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>	
H4010B	Vochtige huiden (laagveengebied)	>	>	
H6410	Blauwgraslanden	>	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	>	=	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	=	=	
H7210	Galigaanmoerassen	>	>	
H91D0	Hoogveenbossen	=	>	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1016	Zegge-korfslak	=	=	=
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>
H1060	Grote vuurvlinder	>	>	>
H1082	Gestreepte waterroofkever	>	>	>
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1393	Geel schorpioenmos	>	>	>
H1903	Groenknolorchis	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	=	=	=
	broedvogelsoorten			paren

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
A017	Aalscholver	=	=	1000
A021	Roerdomp	=	=	30
A029	Purperreiger	=	=	65
A081	Bruine kiekendief	=	=	19
A119	Porseleinhoen	=	=	19
A122	Kwartelkoning	>	>	13
A153	Watersnip	=	=	150
A197	Zwarte stern	>	>	200
A229	IJsvogel	=	=	10
A275	Paapje	>	>	6
A292	Snor	=	=	300
A295	Rietzanger	=	=	2000
A298	Grote karekiet	>	>	20
	niet-broedvogelsoorten			vogels
A005	Fuut (f)	=	=	110
A017	Aalscholver (s)	=	=	=
A037	Kleine zwaan (s, f)	=	=	8
A041	Kolgans (s, f)	=	=	3800
A043	Grauwe gans (s, f)	=	=	1100
A050	Smient (s, f)	=	=	500
A051	Krakeend (f)	=	=	150
A059	Tafeleend (f)	=	=	210
A061	Kuifeend (f)	=	=	430
A068	Nonnetje (f)	=	=	30
A070	Grote zaagbek (f)	=	=	20
A094	Visarend (f)	=	=	2

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt
s	slaap- en rustplaats
f	foerageergebied

I.6 Zwarte Meer

Het Zwarte Meer ligt in de voormalige IJsseldelta tussen de Noordoostpolder en het Kampereiland. Het is een groot, ondiep randmeer dat grotendeels bestaat uit open water met lokaal watervegetaties van voedselrijke milieus. Aan de zuidkant ligt een groot rietmoeras, in het oostelijk deel een kunstmatig eiland (het Vogeleiland) en enkele restanten van biezenvelden. Langs de oevers zijn brede rietkragen en moerasvegetaties aanwezig. Plaatselijk komen grote zeggenmoerassen van voedselrijke milieus voor. De graslanden bestaan voor een groot deel uit typen van (matig) voedselrijke standplaatsen, overstromingsgraslanden met kievietsbloemen, kamgrasweiden en glanshaverhooilanden.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor vier habitattypen, zes habitatrichtlijnsoort, zes broedvogels en 17 niet-broedvogels. De habitatrichtlijnsoort otter is aangemeld voor de communautaire lijst, maar is er nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en zijn er nog geen doelen geformuleerd (Rijkswaterstaat 2017a).

Tabel I.6 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Zwarte meer

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Populatie
	habitattypen			
H3140	Kranswierwateren	=	=	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	>	>	
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	>	>	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=
H1318	Meervleermuis	=	=	=
H1355	Otter			
	broedvogelsoorten			paren
A021	Roerdomp	>	>	6
A029	Purperreiger	>	>	20
A119	Porseleinhoen	>	>	7
A292	Snor	>	>	50
A295	Rietzanger	=	=	270
A298	Grote karekiet	>	>	40
	niet-broedvogelsoorten			vogels
A005	Fuut (f)	=	=	170
A017	Aalscholver (f)	=	=	330
A034	Lepelaar (f)	=	=	3
A037	Kleine zwaan (s, f)		=	2
A041	Kolgans (s, f)	=	=	740
A043	Grauwe gans (s, f)	=	=	630
A050	Smient (s)	=	=	1300
A051	Krakeend (f)	=	=	90
A052	Wintertaling (f)	=	=	470
A054	Pijlstaart (f)	=	=	10
A056	Slobeend (f)	=	=	10
A059	Tafeleend (f)	=	=	240

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Populatie
A061	Kuifeend (f)	=	=	1700
A125	Meerkoet (f)	=	=	1800
A156	Grutto (s)	=	=	behoud
A197	Zwarte stern (f)	=	=	10
A702	Toendrarietgans (s)	=	=	behoud

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
s	slaap- en rustplaats
f	foerageergebied
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.7 Veluwerandmeren

De Veluwerandmeren ontstonden bij de drooglegging van de polders van Flevoland vanaf 1957. Ze betreffen de ondiepe zoetwatermeren Drontermeer, Veluwemeer en Wolderwijd/Nuldernauw die gemiddeld ruim een meter en op sommige plekken tot 5 meter diep zijn. Ze ontvangen hun water vanuit de Flevopolders en een aantal Veluwse beken en wateren aan de noordoostzijde via de Roggebotsluis af op het Vossemeer en in het zuidwesten via de Nijkerkersluis op het Nijkerkernauw/Eemmeer. Het gebied heeft een slecht ontwikkelde land-water overgang in verband met een gefixeerd, tegennatuurlijk waterpeil. De Gelderse oever is grotendeels begroeid met een smalle rietkraag; alleen bij Elburg ligt een rietmoeras (Korte Waarden) dat relatief groot is voor de randmeren. In de 90-er jaren zijn op de Gelderse oevers een aantal nieuwe moerasgebieden aangelegd. In 2000 is gestart met de aanleg van een aantal eilanden tussen het Harderbroek in Flevoland en de Hierdense beek in Gelderland. Ter hoogte van Horst bij Harderwijk is in het Wolderwijd met behulp van enige dammen kunstmatige luwte gecreëerd voor watervogels en ter bevordering van de groei van waterplanten.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor vier habitattypen, drie habitatrichtlijnsoorten, twee broedvogelsoorten en 16 niet-broedvogelsoorten (Rijkswaterstaat 2017c).

Tabel I.7 Instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Veluwerandmeren

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
habitattypen				
H3140	kranswierwateren	=	=	
H3150	meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	
H6430A	ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H6430B	ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	
habitatrichtlijnsoorten				
H1149	kleine modderkruiper	=	=	=
H1163	rivierdonderpad	= (<)	=	=

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
H1348	meervleermuis	=	=	=
broedvogelsoorten				
A021	roerdomp	>	>	5 bp
A298	grote karekiet	>	>	40 bp
niet-broedvogelsoorten				
A005	fuut (f)	=	=	400
A017	aalscholver (s, f)	=	=	420
A027	grote zilverreiger (s)	=	=	40
A034	lepelaar (f)	=	=	3
A037	kleine zwaan (s, f)	=	=	120
A050	smient (s, f)	=	=	3.500
A051	krakeend (f)	=	=	280
A054	pijlstaart (f)	=	=	140
A056	slobeend (f)	=	=	50
A058	krooneend (f)	=	=	30
A059	tafeleend (f)	= (<)	=	6.600
A061	kuifeend (f)	= (<)	=	5.700
A067	brilduiker (f)	=	=	220
A068	nonnetje (f)	=	=	60
A070	grote zaagbek (f)	=	=	50
A125	meerkoet (f)	=	=	11.000

Legenda	
=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
s	slaap- en rustplaats
f	foerageergebied
bp	broedparen
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.8 Vecht- en Beneden-Reggegebied

Het gebied Vecht en Beneden-Regge ligt in twee zeer verschillende landschappen: in het rivierengebied (uiterwaarden van de Vecht en de Beneden-Regge) en in de hogere zandgronden (Boswachterij Ommen, Beerze, het landgoed Eerde en de Archermer- en Lemelerberg). De bodem van de hogere zandgronden is van oorsprong zuur en voedselarm, langs Vecht en Regge komen voedselrijkere bodemtypes voor. De Overijsselse Vecht is een kleine rivier waarin veel transport van zand plaatsvindt door erosie en sedimentatie. De rivier is hier niet bedijkt en er zijn reliëfrijke rivierduinen, hoge oeverwallen en oude meanders. De rivier is, onder andere bij de koelanden van Junne en Arriën, rechtgetrokken, er zijn stuwen in aangebracht en het

zomerbed is verbreed. Inundaties met rivierwater zijn daardoor afgenomen evenals nieuwe zandafzettingen. De Regge is een kleine laaglandrivier in het oostelijk zandgebied. Langs de Vecht bevinden zich oude meanders in verschillende stadia van verlanding, rivierduinen, natte en droge schraalgraslanden (waaronder stroomdalgraslanden), ruigten, struwelen gedomineerd door sleedoorn, heiderestanten met jeneverbesstruweel en loofbos. In de ongestoorde kronkelwaarden is een grote verscheidenheid aan milieuomstandigheden die worden bepaald door hoogteligging, vochtigheid, voedselrijkdom, kalkgehalte, expositie en microklimaat. Het dekzandgebied is een groot complex van naald- en loofbossen, heiden, stuifzanden en vennen. Het grootste deel van de heiden bestaat uit droge struikheibegroeiingen. In laagten komen natte heiden met dophei en soms veenmossen voor. Plaatselijk komen vochtige, schrale graslanden voor waarin klokjesgentiaan en borstelgras kenmerkend zijn. In Beerze liggen daarnaast een mooi kamduin en uitgebreide veenputtencomplexen. Op de hogere gronden ten oosten van de Regge komen goede voorbeelden van zure vennen voor. Landgoed Eerde bestaat uit oud kampenlandschap en jongere heideontginningen met heiderestanten en jeneverbessen. De Archemer en Lemelerberg bestaan uit gestuwde rivierzanden en dekzanden. Hier komt droge heiden, jeneverbesstruweel, een hellingveentje en stuifzand voor.

Het Habitatrichtlijngebied is aangewezen voor 21 habitattypen en zeven habitatrichtlijnsoorten (Provincie Overijssel 2017b). De habitatrichtlijnsoort de otter is aangemeld voor de communautaire lijst, maar er is nog geen aanwijzingsbesluit opgesteld en er zijn nog geen doelen geformuleerd.

Tabel I.8 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Populatie
	habitattypen			
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>	
H2320	Binnenlandse kraaiheibegroeiingen	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	
H3160	Zure vennen	=	>	
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	=	=	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	
H4030	Droge heiden	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	>	
H6120*	Stroomdalgraslanden	>	>	
H6230*	Heischrale graslanden	=	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	
H7110B*	Actieve hoogvenen (heideveentjes)	=	=	
H7120	Herstellende hoogvenen	=	=	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	=	=	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	=	=	
H9190	Oude eikenbossen	>	>	
H91E0C*	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>	>	
H91F0	Droge hardhoutooibossen	=	=	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1134	Bittervoorn	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	>	=	>
H1149	Kleine modderkruiper	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	=	=	=

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Populatie
H1166	Kamsalamander	>	>	>
H1355	Otter			
H1614	Kruipend moerasscherm	>	>	=

Legenda

=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.9 Ketelmeer & Vossemeer

Het gebied Ketelmeer en Vossemeer bestaat uit een uitgestrekt zoetwatermeer, zand- en modderbanken en moerasvegetatie. De meren kregen in 1957 hun huidige vorm na de aanleg van de dijken rond Oostelijk Flevoland. Het Ketelmeer heeft een gemiddelde diepte van NAP -2,9 meter en heeft een slib- en zavelrijke bodem. Het is daarmee relatief diep en heeft alleen in het oostelijk deel omvangrijke ondiepten met waterplanten. In het oosten van het gebied is sprake van grote peildynamiek als gevolg van op- en afwaaiing. Daardoor kon de oorspronkelijke land-waterovergang met uitgestrekte zones waterriet gedeeltelijk in stand blijven. In het oostelijke deel zijn in 1997 en 2002 eilandjes aangelegd, het geheel bestaat nu uit zand- en slikplaten, rietvelden en geulen. Het Vossemeer vormt een verbinding tussen het Ketelmeer en de Veluwerandmeren, en ontvangt het meeste water via de Roggebotsluis uit het Drontermeer. Het Vossemeer is veel zandiger dan het Ketelmeer en is buiten de vaargeul grotendeels minder dan een meter diep. In 1997 is er een moeraszone aangelegd.

Het Habitat- en Vogelrichtlijngebied is aangewezen voor drie habitattypen, tien broedvogels en 2 niet-broedvogelsoorten (Rijkswaterstaat 2017b)

Tabel I.9 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Ketelmeer & Vossemeer

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	broedvogelsoorten			paren
A021	Roerdomp	>	>	5
A119	Porseleinhoen	>	>	4
A298	Grote karekiet	>	>	40
	niet-broedvogelsoorten			vogels
A005	Fuut (f)	=	=	350
A017	Aalscholver (s, f)	=	=	870
A034	Lepelaar (f)	=	=	8
A037	Kleine zwaan (s, f)	=	=	5
A041	Kolgans (s, f)	=	=	220
A043	Grauwe gans (s, f)	=	=	680
A051	Krakeend (f)	=	=	160
A052	Wintertaling (f)	=	=	360
A054	Pijlstaart (f)	=	=	50
A059	Tafeleend (f)	=	=	350

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
A061	Kuifeend (f)	=	=	4500
A068	Nonnetje (f)	=	=	30
A070	Grote zaagbek (f)	=	=	70
A094	Visarend (f)	=	=	3
A125	Meerkoet (f)	=	=	1700
A156	Grutto (s, f)	=	=	20
A190	Reuzenstern (s, f)	=	=	10
A702	Toendrarietgans (s)	=	=	behoud

Legenda	
=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
f	foerageerfunctie
s	slaap- en rustfunctie
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt

I.10 Boetelerveld

Het Boetelerveld is een vochtige heide in Salland. In het reservaat zijn naast de uitgestrekte natte en vochtige heide en de vochtige grove dennenbossen ook kleine oppervlakten aanwezig met blauwgrasland, zwak gebufferde vennen, heischraal grasland en jeneverbesstruweel. Het bos in het centrale deel verdeelt het natte heidegebied in twee stukken.

Het Habitatrichtlijngebied is aangewezen voor zes habitattypen en twee habitatrichtlijnsoorten (Ministerie van Economische Zaken 2013).

Tabel I.10 Instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Boetelerveld

Code	Nederlandse naam	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Doelstelling populatie
	habitattypen			
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	>	>	
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	=	
H6230*	Heischrale graslanden	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	>	=	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	=	=	
	habitatrichtlijnsoorten			
H1166	Kamsalamander	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=

Legenda	
=	behoudsdoelstelling
>	verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
= (<)	behoudsdoelstelling, maar mag achteruit gaan ten gunste van een andere in besluit met name genoemde waarde
*	voor een naam betekent het dat het prioritair habitattype of een prioritaire soort betreft. Dit zijn typen en/of soorten die gevaar lopen te verdwijnen en voor welke instandhouding de Europese Gemeenschap een bijzondere verantwoordelijkheid draagt, omdat een belangrijk deel van hun natuurlijke verspreidingsgebied op Europees grondgebied ligt